

ZIMA V GOZDU

F. STELE

Črtice o belokranjskih hajdukih.

Spisal Leopold Podlogar.

(Konec.)

Omenili smo že, koliko kvare je naredilo hajduško nasilstvo kostanjeviški okolici in mestu samemu po poročilu samostanske kronike iz l. 1684. Kakih petdeset let pozneje pa je imel tudi sam utrjeni samostan mnogo prestati od roparjev. L. 1736. dne 29. julija ga je napadla v večernem mraku roparska tolpa, broječa 40—50 šumberških hajdukov. Vodil jih je turški vlah Hasan Bišič. Poročilo kaže, da tudi samostanski ljudje niso rok križem držali, ampak se hajdukom krepko postavili v bran. V boju sta bila umorjena dva redovnika. Zadet od dveh krogelj, je obležal pri korskih stopnjicah o. Sigismund Žigan in smrtno ranjeni o. Evgenij Jurič je umrl zadnjega julija. Iz poročila posnamemo, da so kmetje in meščani prihiteli samostanu na pomoč. Med ranjenci so zabeležena imena Matija Zvertnig, Mihael Purger, Matija Klemenčič, Ivan Lužar in druga. Smrtno ranjenih je bilo sedemnajst, drugi so bili bolj ali manj poškodovani. Ko so bili hajduki naredili „red“, so začeli ropati. Ulomili so v 25 sob, v vse omare, škrinje, in pobrali, po svoji navadi, kar se je dalo odnesti. Česar ni bilo mogoče pograbititi, so razbili; tudi cerkvi niso prizanašali. Ob dveh čez polnoč so bili gotovi. Poleg uropanega blaga so odnesli seboj tudi dva usmrtena tovariša. Pri Bihaču so se ustavili in delili plen. Ker so bili

nekateri s svojim deležem nezadovoljni, jim je vodja še tisto odvzel in velel radi upornosti nekaj ljudi posekati. Zavoľjo te njegove samosilnosti so ze zoper njega zarotili in ga zavrato umorili.¹⁾

Samostan si je iz prestane nesreče kmalu opomogel. S pomočjo dobrotnikov iz višjih plemskih rodovin, se je vkratkem dvignil do prejšnjega blagostanja. Hajdukom to ni ostalo prikrito in po preteku enega leta so zopet obiskali samostan. Udreti so nameravali, ne kakor leto prej, s silo, ampak z zvižjačo. Poslali so enega izmed tovarišev, da bi se preoblečen utihotapil v samostan in jim ponoči odprl. Pogumno je odšel, a pota mu so bila malo znana. Preoblečen v samostansko obleko je pregovoril nekoga kmeta, menda iz Ošterca, da ga je peljal pred samostan. Ko vse potihne, pokliče vratarja, ga umori, mu vzame ključe, obleče njegov habit in za vrati mirno čaka prihoda tovarišev. Kmalu začuje njihove stopinje in trkanje in jim odpre.

Ko ti med vrati zagledajo namesto tovariša meniha, mu koj eden glavo odseka. Toda v hipu spoznajo roparji glavo svojega tovariša; nepopisen strah jih obide, poberejo njegovo glavo in puste

¹⁾ Dimitz, G. Kr. IV., 59. Argo 1895. 206—207. Hoff, Gemählde vom Herzogthum Krain, II., 81.